Беларускі дзяржаўны-архіў музей літаратуры і мастацтва

Віртуальная выстава

«СВЯТЛО ЖАНОЧАЙ ДУШЫ»

Партрэты з фондаў БДАМЛМ

Лідзія Арабей

(1925—2015)
Беларуская пісьменніца і літаратуразнавец, адна са стваральніц жанру вандроўных нататкаў у сучаснай беларускай літаратуры.

Ф. 202. 1960-я гг.

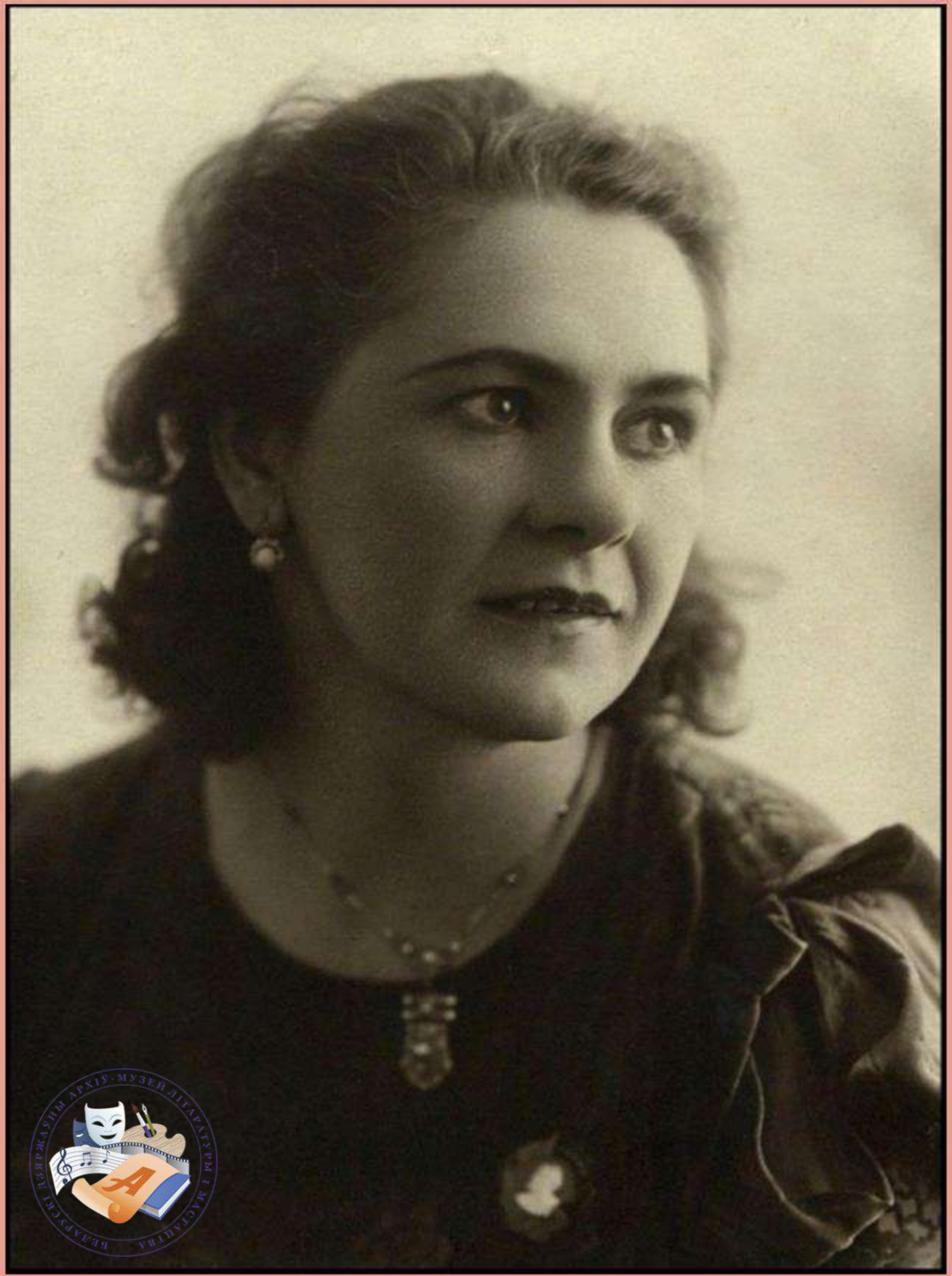

Ф. 316. Воп. 1. Спр. 771. Арк. 16.

Ларыса Александроўская

(1904—1980)

Народная артыстка СССР. Знакамітая оперная спявачка і рэжысёр, грамадскі дзеяч. Яркая, прыгожая, валодала ўнікальным голасам. З 1933 па 1958 гг. была вядучай салісткай ДАВТа Беларусі: блістала ў партыях Кармэн, пушкінскай Таццяны, шолахаўскай Аксінні, Алесі ў аднайменнай оперы Я.Цікоцкага і інш.

У гады Вялікай Айчыннай вайны – удзельніца франтавых канцэртных брыгад. Праславілася як выканаўца беларускіх народных песень, у тым ліку знакамітай “Перапёлачкі”.

Зінаіда Астаповіч-Бачарова

(1898—1993)

Беларуская мастачка, вядомая імпрэсіянісцкімі партрэтамі і пейзажамі. Ілюстравала плакаты і кнігі-казкі.

Ф. 448. Воп. 1. Спр. 282. Арк. 3.

1980-я гг.

Ф. 263. Воп. 1. Спр. 157. Арк. 15.

Канстанцыя Буйло

(1893 – 1986)

Беларуская паэтэса, заслужаны дзеяч культуры БССР. Першую кнігу "Курганная кветка", выдадзеную ў 1914 г. у тыпаграфіі Марціна Кухты, адрэдагаваў Янка Купала, аформіў Язэп Драздовіч. Самы папулярны верш паэтэсы "Люблю" ("Люблю наш край – старонку гэту, дзе я радзілася, расла...") доўга лічыўся народнай песняй.

Ф. 436. Воп. 1. Спр. 38. Арк. 4.

1950-я гг.

Ядвіга Бяганская

(1908—1992)

Беларуская пісьменніца і перакладчыца, аўтар цудоўных казачных і прыгодніцкіх апавяданняў. Працавала рэдактарам на Беларускім радыё.

Алена Васілевіч

(1922 – 2021)

Беларуская пісьменніца, заслужаны работнік культуры БССР. Працавала ў часопісе "Работніца і сялянка", выдавецтвах "Мастацкая літаратура", "Юнацтва". Майстра рэалістычных аповесцей для юнацтва, цікавых успамінаў пра сучаснікаў.

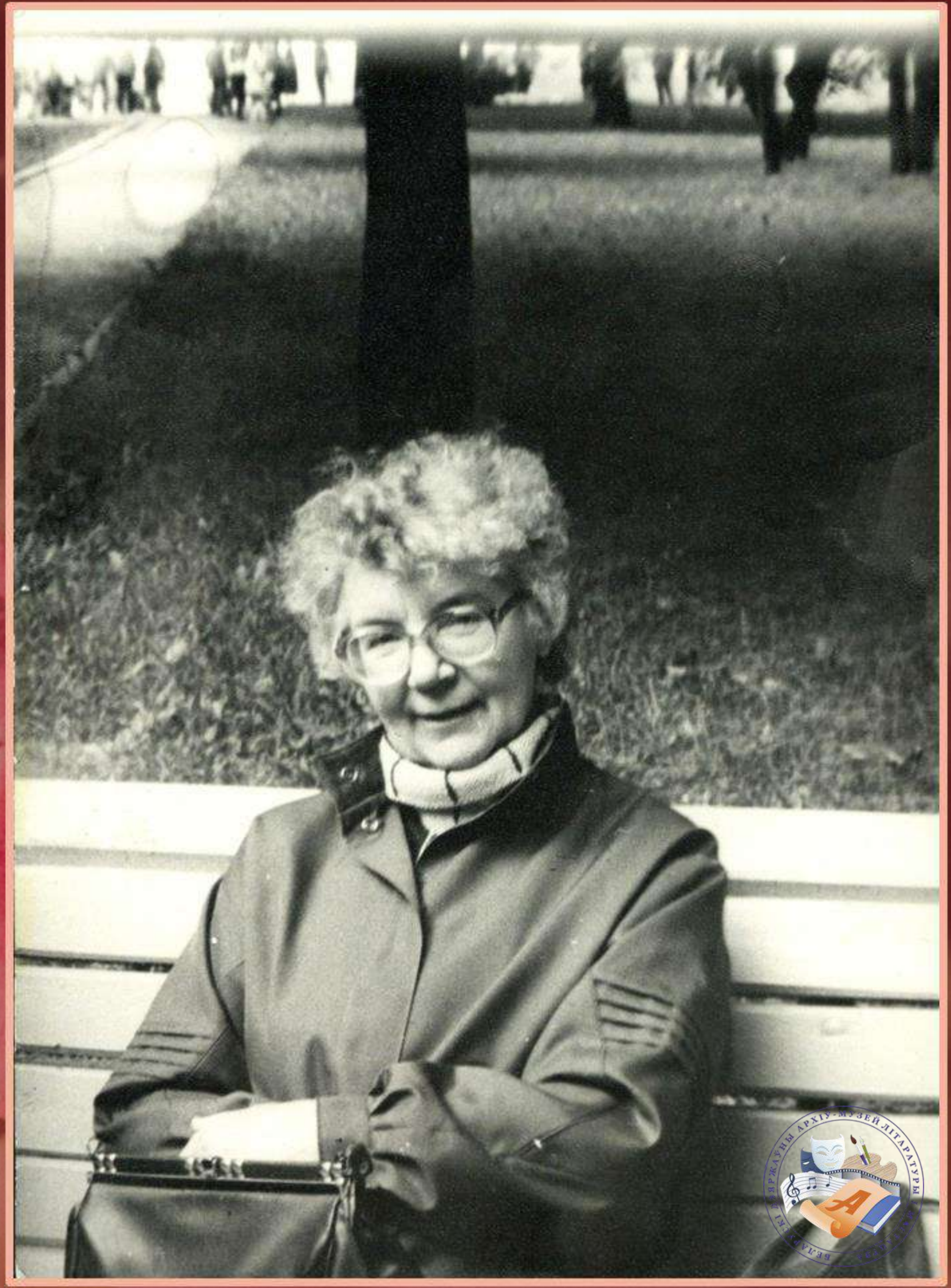

Ф. 201. Воп. 4. Спр. 378. Арк. 2.

1980-я гг.

Ф. 98. Воп. 1. Спр. 44. Арк. 2.
1950 г.

Соф'я Друкер

(1907—1984)

Оперная спявачка, салістка Дзяржаўнага тэатра оперы і балета БССР. Народная артыстка Беларусі. Падчас Вялікай Айчыннай вайны ўдзельнічала ў працы франтавых канцэртных брыгад, выступала перад партызанамі Віцебшчыны.

Ф. 220. Воп. 1. Спр. 308. Арк. 1.
1948 г.

Ірына Ждановіч

(1906—1994)

Народная артыстка БССР. Прыма Беларускага тэатра імя Янкі Купалы, дзе доўгія гады выконвала ролі травесці. Была першай выканаўцай ролі Джульеты ў беларускамоўным спектаклі “Рамэа і Джульета”. Роля Верачкі ў спектаклі “Апошнія” М.Горкага стала трыўмфам яе творчасці. У гады Вялікай Айчыннай вайны -- ўдзельніца франтавых канцэртных брыгад.

Раіса Кашэльнікава

(1906—1980)

Народная артыстка БССР. Актрыса тэатра і кіно. Вяршыняй творчасці стала роля Паўлінкі на сцэне купалаўскага тэатра, у якой ярка раскрыўся яе паэтычны і лірычны талент. Удзельніца франтавых канцэртных брыгад.

Ф. 96. Воп. 1. Спр. 38. Арк. 1.
1940-я гг.

Ф. 510. Воп. 1. Спр. 338. Арк. 1.

1960-я гг.

Валянціна Коўтун

(1946 – 2011)

Беларуская пісьменніца, літаратуразнавец, драматург, перакладчык. Аўтар паэтычных твораў, раманаў, прысвечаных Еўфрасінні Полацкай (“Пакліканыя”) і Алаізе Пашкевіч (“Крыж міласэрнасці”).

Працавала ў часопісах “Полымя”, “Маладосць”, выдавецтве “Юнацтва”. Старшыня Усебеларускага жаночага фонду святой Еўфрасінні Полацкай.

Аляксандра Клімава

(1921—2005)

Народная артыстка СССР. Актрыса тэатра і кіно. Зорка рускай сцэны ў гісторыі беларускага тэатральнага мастацтва. Лепшыя ролі ў Дзяржаўным рускім драмтэатры БССР імя М.Горкага адзначаны глыбінёй думкі, псіхалагізмам, сілай пачуццяў, жаноцкай абаяльнасцю: Камісар (“Аптымістычная трагедыя” У. Вішнеўскага), Ніла Сніжко (“Барабаншчыца” А. Салынскага) і інш. У класічным рэпертуары створаны незабыўныя вобразы Клеапатры, ледзі Макбет, Марыі Сцюарт, Ларысы Агудалавай, Ранеўскай і інш.

Ф. 228. Воп. 1. Спр. 128. Арк. 3.

1980-я гг.

Ф. 141. Воп. 1. Спр. 113. Арк. 1.
1950-я гг.

Еўдакія Лось

(1929 –1977)
Беларуская паэтэса, празаік, перакладчык, дзіцячая пісьменніца. Працавала ў газеце “Звязда”, часопісе “Работніца і сялянка”, галоўным рэдактарам часопіса “Вясёлка”.

Любоў Мазалеўская

(1903 – 1964)
Заслужаны дзеяч мастацтваў БССР.
Актрыса тэатра і кіно, рэжысёр, педагог.
Арганізатар і галоўны рэжысёр Беларускага рэспубліканскага тэатра юнага гледача.

Ф. 292. Воп. 1. Спр. 238. Арк. 1.
1939 г.

Галіна Макарава

(1919 – 1993)

Народная артыстка СССР. Выдатная актрыса тэатра і кіно. Свае зорныя ролі сыграла ў спектаклях па п’есах А.Макаёнка ў тэатры імя Янкі Купалы: Марыя Гарошка (“Выбачайце, калі ласка”), Лушка (“Лявоніха на арбіце”), Паліна (“Трыбунал”), Старая (“Святая прастата”) і інш.

Здымалася ў кінафільмах: “Вдовы”, “Сад”, “Деревья на асфальте”, “Фруза”, “Белыя росы” і інш.

Ф. 433. Воп. 1. Спр. 89. Арк. 1

1939 г.

Рыта Млодак

(1906 – 1969)

Народная артыстка БССР. Адна з вядучых салістак Дзяржаўнага тэатра оперы і балета БССР. Лепшая выканаўца партыі Надзейкі ў оперы А.Туранкова “Кветка шчасця”.

Лідзія Мухарынская

(1906 – 1987)

Заслужаны дзеяч мастацтваў БССР. Беларускі музыказнавец, фальклярыст, педагог. Удзельніца Вялікай Айчыннай вайны.

Выкладала ў Белдзяржкансерваторыі. Даследавала беларускую народную музычную творчасць, у прыватнасці партызанскую песню.

Ф. 349. Воп. 1. Спр. 226. Арк. 005.

Паўліна Мядзёлка

(1893—1974)

Беларуская грамадская дзяячка, тэатральная актрыса, пісьменніца, педагог. Заслужаны дзеяч культуры БССР. Напісала ўспаміны “Сцежкамі жыцця”.

Адна з найбольш каларытных асобаў беларускай гісторыі XX ст.

Ф. 403. Воп. 1. Спр. 54. Арк. 3.

1923

Ф. 109. Воп. 2. Спр. 58. Арк. 1.
1935 г.

Аляксандра Нікалаева

(1906—1997)

Народная артыстка БССР. Адна з самых яркіх зорак айчыннай харэаграфічнай сцэны, педагог. Стварыла вобразы Зоські (“Салавей” М. Крошнера) і Надзейкі (“Князь-возера” В.Залатарова) ў першых нацыянальных балетах. Свой велізарны сцэнічны вопыт выкарыстала ў 30-ці гадовай працы ў Мінскім харэаграфічным вучылішчы і Народнай студыі класічнага танца Палаца культуры прафсаюзаў.

Алаіза Пашкевіч-Кейрыс

(1876—1916)

Вядомая беларуская пісьменніца, педагог, грамадская і палітычная дзеячка. Выдатная прадстаўніца беларускага нацыянальнага адраджэння. Публікавалася пад псеўданімам Цётка. Аўтар зборніка вершаў “Скрыпка беларуская” (1906), выдавала для моладзі часопіс “Лучынка”. У творчасці кіравалася ідэямі позняга рамантызму і гуманізму.

Ф. 394. Воп. 1. Спр. 43. Арк. 1.
[п. 1900-х гг.]

Ф. 283. Воп. 1. Спр. 120. Арк. 3.

1920-я гг.

Стэфанія Станюта

(1905—2000)

Народная артыстка СССР. Актрыса тэатра і кіно. Зорка беларускай сцэны, чалавек унікальны, светлы і сонечны. У тэатры імя Янкі Купалы сыграла рознахарактарныя ролі Зёлкінай (“Хто смяецца апошнім” К.Крапівы), Дзіяны (“Сабака на сене” Лопэ дэ Вегі), Бабусі (“Я, бабуся, Іліко і Іларыён” Н.Думбадзе), Мод (“Гаральд і Мод” К.Хігінса і Ж.-К. Кар’ера) і інш.
У фільмаграфіі С.Станюты каля 60 работ. Вяршыняй стаў вобраз Дар’і ў кінафільме Л.Шэпіцька і Э.Клімава “Прощание”.

Ф. 109. Воп. 1. Спр. 22. Арк. 3.
1949 г.

Тамара Узунава

(1906–1983)

Артыстка балета, педагог, салістка Дзяржаўнага тэатра оперы і балета БССР. Выконвала танцы ў оперных і балетных спектаклях.

У гады Вялікай Айчыннай вайны выступала ў складзе франтавых канцэртных брыгад.

Генадзь Бураўкін

Жанчын прыгожых трэба берагчы…

Жанчын прыгожых трэба берагчы
Ад пошласці, каварства і знявагі,
І ад мяшчанскай зайздрасці і звягі,
І ад залішняй ветласці і ўвагі,
І ад рукі нахабнай на плячы.

Яны прыйшлі на грэшную зямлю,
Як сны і летуценні залатыя,
Жаданыя і трошачкі святыя,
Нязнанага суладдзя панятыя,
Святлом напоўніць вечнае «люблю».

Не дайце іх зняславіць і запляміць,
Не рвіцеся ўчыняць над імі суд.
Хай горда па жыцці яны нясуць
Вясны юначай радасную памяць,
Зачаравання невыказны цуд…
1985